

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful Gwasanaethau Diogelu'r Cyhoedd

POLISI	CYF:POL1
POLISI CYDYMFFURFIO A GORFODI	

RHIFYN Y POLISI	PARATOWYD GAN	CYMERADWYWYD GAN	LLOFNOD	EFFEITHIOL O
4	Paul Lewis	Cyngor Llawn	<i>D.P. Lewis</i>	4 ^{ydd} Rhagfyr 2024

CRYNODEB ADOLYGU

27 Mawrth 2013 – Cymeradwywyd gan y Cyngor Llawn

31 Ionawr 2014 – Adolygwyd – dim newid ond bydd angen ei ddiwygio pan ddaw Cod Rheoleiddwyr i rym ym mis Ebrill 2014 ac i adlewyrchu newidiadau arfaethedig yn strwythur rheoli.

21 Mehefin 2016 – adolygwyd yn dilyn argymhelliad gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd

20th Mawrth 2019 – Adolygiad a chyflwyniad i'r Cyngor i'w gymeradwyo

22 Medi 2023 – Adolygiad mewnol i gyfrif am ailstrwythuro ac ar gyfer y Gwasanaeth yn unig a dileu'r swyddogaeth Dai (sy'n ymwneud â thai'r sector cyhoeddus a'r swyddogaethau a ddargedwir gan gynnwys strategaeth, cyngor a digartrefedd) ond mae'r swyddogaeth Gorfodi Tai, o fewn lechyd yr Amgylchedd, yn parhau o fewn y maes polisi hwn. Gwaredu ar gludiant o'r cartref i'r ysgol o faes y polisi. Mae'r newidiadau yn adlewyrchu'r ail-strwythuro, ac maent yn cynnwys yr holl swyddogaethau o fewn rhychwant rheolaeth Pennaeth Gwarchod y Cyhoedd.
07.10.2024: Adolygiad o'r Polisi. Cynnwys gweithgarwch y Gwasanaeth Parcio a gosod taliadau cosb ariannol sefydlog. Review of Policy.

4.12.2024 – Adolygwyd a chymeradwywyd y polisi gan y Cyngor Llawn.

DYDDIAD A ADOLYGWYD DDIWETHAF GAN Y CYNGOR		DYDDIAD YR ADOLYGIAD NESAF GAN Y CYNGOR	

1.0 CYFLWYNIAD

1.1 Dull yr awdurdod lleol o ymdrin â gweithgareddau cydymffurfio a gorfodi

- 1.1.1 Mae'r Polisi hwn yn nodi dull Gwasanaethau Diogelu'r Cyhoedd (y cyfeirir ati yma o hyn ymlaen fel y Gwasanaeth) at weithgareddau cydymffurfio a gorfodi. Mae'r Gwasanaethau yn cynnwys Iechyd yr Amgylchedd, Diogelwch Cymunedol, Safonau Masnach, Trwyddedu a Gwasanaethau Parcio. Mae gan y Gwasanaeth swyddogaethau rheoleiddio helaeth, sy'n delio â materion mor amrywiol ag Iechyd a Lles anifeiliaid, Iechyd a Diogelwch, gorfodi tai yn y sector preifat, llygredd a rheoli plâu, gwasanaethau cronni cŵn, niwsansau Iechyd cyhoeddus, diogelwch bwyd a bwyd anifeiliaid, rheoli clefydau trosglwyddadwy, trwyddedu, diogelwch cymunedol, diogelwch cynnyrch, pwysau a mesurau a masnachu teg.
- 1.1.2 Mae'r Polisi yn berthnasol i bob Gwasanaeth ond mae'n mynd i'r afael â gofynion penodol o fewn Codau Ymarfer yr Asiantaeth Safonau Bwyd ar gyfer cyflwyno Rheolaethau Swyddogol Bwyd a Bwyd Anifeiliaid a chanllawiau a gyhoeddwyd gan yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch.
- 1.1.3 Bydd y polisi gorfodi ar gael yn rhwydd i'r cyhoedd a busnesau yn ardal yr Awdurdod.
- 1.1.4 Mae'r Gwasanaeth yn parhau i groesawu adborth, yn enwedig ymatebion gan bobl yr effeithir arnynt. Byddwn yn ymdrechu i gynnwys gwelliannau awgrymedig mewn diwygiadau yn y dyfodol lle bo hynny'n bosibl.

1.2 Egwyddorion Rheoleiddio Da

- 1.2.1 Mae Rhan 2 o [Ddeddf Diwygio Deddfwriaethol a Rheoleiddio 2006 yn](#) ei gwneud yn ofynnol i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful roi sylw i Egwyddorion Rheoleiddio Da wrth arfer swyddogaeth reoleiddio benodedig¹. Ar gyfer awdurdodau lleol, mae'r swyddogaethau penodedig yn cynnwys y rhai sy'n cael eu cyflawni gan wasanaethau Iechyd yr amgylchedd, safonau masnach a thrwyddedu.
- 1.2.2 Bydd swyddogion yn mynd i'r afael â'n gweithgareddau rheoleiddio mewn ffordd sydd yn:
- (i) Gymesur – bydd ein gweithgareddau'n adlewyrchu lefel y risg i'r cyhoedd a bydd camau gorfodi a gymerir yn ymwneud â difrifoldeb y drosedd,

¹ Nodwyd gan y [Gorchymyn Diwygio Deddfwriaethol a Rheoleiddio \(Swyddogaethau Rheoleiddio\) 2007](#)

- (ii) Atebol – bydd ein gweithgareddau'n agored i graffu cyhoeddus, gyda pholisïau clir a hygyrch, a gweithdrefnau cwynion teg ac effeithlon,
- (iii) Gyson – bydd ein cyngor i'r rhai rydym yn eu rheoleiddio yn gadarn ac yn ddibynadwy a byddwn yn parchu cyngor a ddarperir gan eraill. Lle bo amgylchiadau'n debyg, byddwn yn ymdrechu i weithredu mewn ffyrdd tebyg i awdurdodau lleol eraill,
- (iv) Yn dryloyw – byddwn yn sicrhau bod y rhai yr ydym yn eu rheoleiddio yn gallu deall yr hyn a ddisgwylir ganddynt a'r hyn y gallant ei ragweld yn gyfnewid, a
- (v) Wedi'i dargedu – byddwn yn canolbwyntio ein hadnoddau ar fentrau a gweithgareddau risg uwch, gan adlewyrchu angen lleol a blaenoriaethau cenedlaethol.

1.3 Cod Rheoleiddwyr (Swyddfa Gyflenwi Rheoleiddio Gwell 2014)

- 1.3.1 Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful wedi rhoi sylw i'r Cod Rheoleiddwyr wrth baratoi'r polisi hwn. Mewn rhai achosion, efallai y byddwn yn dod i'r casgliad nad yw darpariaeth yn y Cod naill ai'n berthnasol neu'n cael ei gorbwyso gan ddarpariaeth arall. Byddwn yn sicrhau y bydd unrhyw benderfyniad i wyro oddi wrth y Cod yn cael ei resymu'n briodol, yn seiliedig ar dystiolaeth faterol ac wedi'i ddogfennu.

1.4 Concordat Gorfodi (Swyddfa'r Cabinet, 1998)

- 1.4.1 Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful wedi mabwysiadu'r Concordat Gorfodi ac Egwyddorion Gorfodi Gorfodi: Safonau; Agored; Chymwynasgarwch; Cwynion; Cymesuredd a chysondeb.

1.5 Deddf Hawliau Dynol 1998

- 1.5.1 Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn awdurdod cyhoeddus at ddibenion Deddf Hawliau Dynol 1998. Felly mae'r Gwasanaeth yn cymhwyso egwyddorion y Confensiwn Ewropeaidd ar gyfer Diogelu Hawliau Dynol a Rhyddid Sylfaenol. Mae'r Polisi hwn a'r holl benderfyniadau gorfodi cysylltiedig yn ystyried darpariaethau Deddf Hawliau Dynol 1998. Yn benodol, rhoddir sylw dyledus i'r hawl i dreial teg a'r hawl i barch at fywyd preifat a theuluol, cartref a gohebiaeth.

1.6 Deddf Diogelu Data 1998 a Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol 2018

- 1.6.1 Lle mae angen i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful rannu gwybodaeth orfodi gydag asiantaethau eraill, bydd y Gwasanaeth Addysg Uwch yn dilyn darpariaethau Deddf Diogelu Data 1998 a Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol 2018.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 4 o 29
Dyddiad:		

1.7 Y Cod ar gyfer Erlynwyr y Goron

- 1.7.1 Wrth benderfynu a ddylid erlyn mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn ystyried darpariaethau [Y Cod ar gyfer Erlynwyr y Goron](#) fel y'i cyhoeddwyd gan y Cyfarwyddwr Erlyniadau Cyhoeddus.
- 1.7.2 Mae'r Cod yn rhoi arweiniad i erlynwyr ar yr egwyddorion cyffredinol sydd i'w defnyddio wrth wneud penderfyniadau am erlyniadau. Cyhoeddir y Cod yn bennaf ar gyfer erlynwyr yn y GEG ond mae erlynwyr eraill yn dilyn y Cod
- 1.7.3 Dim ond pan fydd yr achos wedi pasio dau gam y Prawf Cod Llawn y mae'n rhaid i erlynwyr ddechrau neu barhau ag erlyniad. Mae dau gam i'r prawf cod llawn:
- (i) y cyfnod tystiolaethol; - Rhaid i erlynwyr fod yn fodlon bod digon o dystiolaeth i ddarparu gobaith realistig o euogfarn yn erbyn pob un a ddrwgdybir ar bob cyhuddiad. Rhaid iddynt ystyried beth allai'r achos amddiffyn fod, a sut mae'n debygol o effeithio ar ragolygon euogfarn. Ni ddylai achos nad yw'n pasio'r cam tystiolaethol fynd yn ei flaen, ni waeth pa mor ddifrifol neu sensitif y gall fod.
 - (ii) Cyfnod Budd y Cyhoedd - Ym mhob achos lle mae digon o dystiolaeth i gyfiawnhau erlyniad neu i gynnig gwarediad y tu allan i'r llys, rhaid i erlynwyr fynd ymlaen i ystyried a oes angen erlyniad er budd y cyhoedd. Ni fu erioed y rheol y bydd erlyniad yn digwydd yn awtomatig unwaith y bydd y cam tystiolaethol yn cael ei fodloni. Fel arfer, bydd erlyniad yn digwydd oni bai bod yr erlynydd yn fodlon bod ffactorau budd y cyhoedd yn tueddu yn erbyn erlyniad sy'n gorbwyso'r rhai sy'n tueddu o blaid. Mewn rhai achosion, gall yr erlynydd fod yn fodlon y gall budd y cyhoedd gael ei wasanaethu'n briodol drwy gynnig cyfle i'r troseddwr ddelio â'r mater drwy waredu y tu allan i'r llys yn hytrach na dwyn erlyniad
- 1.7.4 Bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cydbwyso ffactorau o blaid ac yn erbyn erlyniad yn ofalus ac yn deg, gan ystyried pob achos yn ôl ei deilyngdod. Mae'r opsiynau gorfodi sydd ar gael i ni yn Atodiad A.

1.8 Codau Ymarfer Cyfraith Bwyd a Bwyd Anifeiliaid

- 1.8.1 Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn gyfrifol am orfodi deddfwriaeth bwyd a bwyd anifeiliaid ac yn cyflawni ei weithgareddau gorfodi bwyd a bwyd anifeiliaid mewn perthynas â darpariaethau [Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd \(Cymru\)](#) a [Chod Ymarfer Cyfraith Bwyd Anifeiliaid \(Cymru\)](#) yr Asiantaeth Safonau Bwyd
- 1.8.2 Mae'r Polisi hwn yn bodloni'r gofyniad o fewn y Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd ar gyfer llunio Polisi Gorfodi Cyfraith Bwyd ac mae'r Polisi hwn yn bodloni'r gofyniad o fewn Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd Anifeiliaid ar gyfer llunio Polisi Gorfodi Cyfraith Bwyd Anifeiliaid.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 5 o 29
Dyddiad:		

1.9 Safon ar gyfer Awdurdodau Gorfodi Iechyd a Diogelwch

- 1.9.1 Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn gyfrifol am orfodi deddfwriaeth iechyd a diogelwch ac mae'n cyflawni ei weithgareddau gorfodi iechyd a diogelwch mewn perthynas â'r canllawiau a gyhoeddwyd o dan adran 18 o Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith etc 1974.

1.10 Deddf Gorfodi Rheoleiddiol a Sanctsiynau 2008 ('Deddf RES')

- 1.10.1 Sefydlodd y [Ddeddf Gorfodi a Sanctsiynau Rheoleiddiol 2008](#) Swyddfa Rheoleiddio Gwell Lleol (LBRO yw'r talfyriad Saesneg), sydd bellach yn cael ei galwn Adran Fusnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol (BEIS yw'r talfyriad Saesneg), sy'n cynhyrchu canllawiau ar gyfer gwasanaethau rheoleiddio awdurdodau lleol. Mae'r Gwasanaeth Adfywio a'r Gwasanaeth wedi ymrwymo i ddilyn canllawiau a gynhyrchir gan yr Adran Fusnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol a bydd yn rhoi sylw i unrhyw restr o flaenoriaethau gorfodi a gyhoeddir gan yr Adran Fusnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol.
- 1.10.2 Sefydlodd y Ddeddf hefyd gynllun yr Awdurdod Sylfaenol. Bydd y Gwasanaeth yn cydymffurfio â gofynion Deddf 2008 pan fyddwn yn ystyried cymryd camau gorfodi yn erbyn unrhyw fusnes neu sefydliad sydd â phartneriaeth Awdurdod Sylfaenol cofrestredig.

1.11 Copïau o'r Polisi

- 1.11.1 Mae copïau o'r Polisi hwn ar gael ar y wefan neu gellir eu cael drwy ysgrifennu at Bennaeth y Gwasanaeth, Gwarchod y Cyhoedd, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, y Ganolfan Ddinesig, Stryd y Castell, Merthyr Tudful CF47 8AN.

1.12 Datganiad hygyrchedd

- 1.12.1 Mae'r Gwasanaethau'n cael eu darparu o'r Ganolfan Ddinesig, Stryd y Castell, Merthyr Tudful, CF47 8AN. Rhif ffôn 01685 725000 neu e-bost customer.care@merthyr.gov.uk. Mae map sy'n dangos lleoliad y Ganolfan Ddinesig ar gael [fan hyn](#).

2. EIN NODAU

2.1 Swyddogaeth reoleiddiol yr awdurdod lleol.

- 2.1.1 Nod y gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yw hyrwyddo iechyd, diogelwch, lles cymdeithasol ac economaidd y cyhoedd a gwella amodau amgylcheddol drwy reoleiddio, gwybodaeth, trwyddedu, cyngor a gweithredu. Maent hefyd yn anelu at gynorthwyo busnesau cyfreithlon i gyflawni eu dyletswyddau cyfreithiol o fewn marchnad gystadleuol deg.

- 2.1.2 Bydd y gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn ystyried yr effaith reoleiddio y mae ein gweithredoedd yn ei chael ar gynnydd economaidd,

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 6 o 29
Dyddiad:		

gan gynnwys cost, effeithiolrwydd a chanfyddiadau o degwch rheoleiddio. Bydd y Gwasanaeth yn cyfeirio at y cyfarwyddyd statudol perthnasol pan fydd yn ystyried y gweithredoedd gorfodi perthnasol.

- 2.1.3 Bydd y gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn ystyried yr effaith y gallai eu hymyriadau rheoleiddiol ei chael ar endidau rheoledig llai, gan ddefnyddio ymdrechion rhesymol i sicrhau bod beichiau ymyriadau o'r fath yn cael eu hysgwyddo'n deg ac yn gymesur, trwy roi ystyriaeth i faint yr endid a reoleiddir a natur eu gweithgareddau.

2.2 Cyngor ac arweiniad

- 2.2.1 Bydd y Gwasanaeth yn darparu gwybodaeth, cyngor ac arweiniad cyffredinol i'w gwneud yn haws i fusnesau ddeall a bodloni eu dyletswyddau cyfreithiol a byddwn yn ei ddarparu mewn iaith glir, gryno a hygyrch.
- 2.2.2 Wrth gynnig cyngor ar gydymffurfiaeth, byddwn yn gwahaniaethu rhwng gofynion statudol a chyngor neu arweiniad sydd wedi'u hanelu at welliannau sy'n uwch na'r safonau gofynnol. Bydd cyngor yn cael ei gadarnhau'n ysgrifenedig, os gofynnir amdano. Gall fusnesau'n ofyn am gyngor gennym heb fod y weithred yn cychwyn camau gorfodi yn uniongyrchol. Yn y pen draw, mae'r cyfrifoldeb am sicrhau cydymffurfiaeth â deddfwriaeth yn gorwedd gyda'r unigolyn, y busnes neu'r cwmni.
- 2.2.3 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn sicrhau bod arolygiadau ac ymweliadau eraill yn digwydd yn unol â methodoleg asesu risg, ac eithrio pan ofynnir am ymweliadau gan fusnes neu pan fyddwn yn gweithredu ar wybodaeth a ddatgelwyd neu gwynion perthnasol. Fodd bynnag, gall y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd ddefnyddio elfen fach o arolygiad ar hap yn ein rhaglen. Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn canolbwyntio ein hymdrechion arolygu mwyaf ar fusnesau lle mae ein hasesiad risg yn dangos y byddai torri cydymffurfiaeth yn peri risg ddifrifol i ganlyniad rheoleiddiol ac mae'n debygol iawn na fydd busnesau'n cydymffurfio. Wrth ymweld/arolygu sefydliadau rheoledig, bydd swyddogion yn rhoi adborth cadarnhaol i annog ac atgyfnerthu arferion da.
- 2.2.4 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn annog pobl i gydymffurfio â'r gyfraith â'r buddiannau uchod mewn golwg a phan fydd y rhain yn cael eu tanseilio a bod pwerau cyfreithiol i weithredu, byddwn yn eu defnyddio. Gelwir defnyddio'r pwerau cyfreithiol hyn yn 'orfodaeth' ac mae hyn yn cynnwys dull graddedig sy'n amrywio o addysg a chyngor (helpu ein cwsmeriaid i gael pethau'n iawn yn y lle cyntaf), hyd gyflwyno hysbysiadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i bobl gyflawni rhai camau, erlyn a allai arwain at ddirwyon, carcharu a chosbau eraill.
- 2.2.5 Wrth ystyried camau ffurfiol, byddwn ni, lle bo hynny'n briodol, yn trafod yr amgylchiadau gyda'r rhai yr amheuir eu bod yn torri'r achos ac yn ystyried hyn wrth benderfynu ar y dull gorau. Fodd bynnag, ni fydd hyn yn berthnasol pan fo angen gweithredu ar unwaith i atal neu ymateb i doriad difrifol neu petai gwneud hynny'n debygol o drechu diben y camau gorfodi

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 7 o 29
Dyddiad:		

arfaethedig. Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn delio'n gadarn â'r rhai sy'n methu cydymffurfio'n fwriadol neu'n gyson.

2.2.6 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn sicrhau bod ein camau gorfodi a'n polisiâu yn gyson gyda'r egwyddorion a amlinellir o fewn Adroddiad Macrory. Bydd ein gweithredoedd gorfodi yn:

- Anelu at newid ymddygiad y troseddwr ac atal diffyg cydymffurfiaeth yn y dyfodol;
- Ceisio dileu unrhyw fudd ariannol neu fudd o ddiffyg cydymffurfio;
- Ystyried beth sy'n briodol i natur y drosedd a'r niwed a achoswyd;
- Bod yn gymesur â natur y drosedd, y niwed a achosir a maint y busnes;
- Anelu at adfer y niwed a achosir gan ddiffyg cydymffurfio rheoleiddiol, lle bo hynny'n briodol.

2.3 Cynlluniau Gwasanaeth Cyflenwi cyfredol

Mae Cynllun Cyflenwi'r Gwasanaeth Diogelwch Bwyd yn cael ei gymeradwyo gan y Cyngor ar gyfer pob blwyddyn ariannol.

2.3.2 Mae Dangosyddion Perfformiad Allweddol sy'n nodi eu cyfraniad at Amcanion Lles yr Awdurdod yn cael eu cynnwys o fewn 'Strategaeth ar Dudalen' (SOAPs yw'r talfyriad Saesneg)

3.0 AR GYFER BETH MAE'R POLISI?

3.1.1 Y rhai sy'n cael eu heffeithio gan ein gweithgareddau:

3.1.2 Bwriad y Polisi hwn yw sefydlu dull unffurf o orfodaeth ar draws yr ardaloedd gwasanaeth dan sylw, heb roi baich diangen ar fusnesau, sefydliadau, defnyddwyr a'r cyhoedd. Mae'r Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn bwriadu cymhwyso ein pwerau cyfreithiol yn gyson ac yn deg, beth bynnag fo'r amgylchiadau. Mae'r Polisi hwn yn nodi ein dull gweithredu ar gyfer y rhai y mae ein gweithgareddau gorfodi yn effeithio arnynt yn ogystal ag ar gyfer Swyddogion y gwasanaethau perthnasol a fydd yn cadw at y polisi.

3.1.3 Nod y Polisi yw nodi ein dull gweithredu o ran camau gorfodi. Yn benodol, bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn anelu at:-

- Sicrhau ein bod yn gorfodi'r gyfraith mewn modd teg a chyson
- Cynorthwyo a chynghori busnesau ac eraill i gyflawni eu rhwymedigaethau cyfreithiol
- Canolbwyntio ar atal yn hytrach na gwella
- Cymryd camau pendant yn erbyn y rhai sy'n anghyfrifol, yn fwriadol neu'n barhaus yn methu â chydymffurfio â'u cyfrifoldebau deddfwriaethol
- Cefnogi cynnydd economaidd
- Yn unol â Chodau Ymarfer perthnasol a chanllawiau statudol eraill.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 8 o 29
Dyddiad:		

3.1.4 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd hefyd yn sicrhau bod yr holl weithgareddau gorfodi;

- Wedi'i reoli'n effeithlon.
- Wedi'i gymryd yn brydlon a heb oedi diangen.
- Wedi'i wneud yn gyson gan bob maes gwasanaeth o fewn Gwarchod y Cyhoedd.
- Wedi'i wneud mewn ffordd deg a thryloyw.
- Heb ei ddylanwadu gan darddiad ethnig, rhyw, oedran, statws priodasol, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd, ailbennu rhywedd, credoau crefyddol neu anghrediniaeth, iaith, cenedligrwydd, cyfrifoldeb am unrhyw ddibynyddion neu unrhyw reswm arall na ellir ei gyfiawnhau
- Wedi'i dargedu yn ôl risg a rhoi sylw i Flaenoriaethau Gorfodi Cenedlaethol Llywodraeth Cymru

4.0 PRYD MAE'R POLISI'N BERTHNASOL?

- 4.1.1 Mae'r polisi hwn yn berthnasol i swyddogion awdurdodedig o fewn Diogelu'r Cyhoedd sydd â chyfrifoldeb dros gyflawni swyddogaethau gorfodi'r gyfraith.
- 4.1.2 Pennaeth y Gwasanaeth ar gyfer Diogelu'r Cyhoedd ynghyd â'r Rheolwyr Gwasanaeth perthnasol sydd â'r prif gyfrifoldeb dros weithredu'r polisi hwn.
- 4.1.3 Mae'n berthnasol i'r Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd a amlinellir ym mharagraff 1.1.1 uchod.
- 4.1.4 Bydd swyddogion awdurdodedig yr awdurdod yn cadw at y polisi hwn a rhaid cyfiawnhau unrhyw wyriadau a'u cofnodi.

5.0 CYDYMFFURFIO A GORFODI

5.1 Dull yr awdurdod lleol o gydymffurfio a gorfodi

- 5.1.1 Y awdurdod fydd yn sicrhau bod ein hymdrechion a'n hadnoddau yn cael eu targedu lle byddent fwyaf effeithiol drwy asesu'r risgiau i'n canlyniadau. Bydd asesiadau risg o'r fath yn llywio ein dull o weithredu rheoleiddio gan gynnwys casglu data, rhaglenni arolygu, cyngor busnes, gorfodi a chosbau.
- 5.1.2 Bydd asesiad risg yn ystyried yr effaith bosibl a'r tebygolrwydd o beidio â chydymffurfio. Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn defnyddio unrhyw gynlluniau methodoleg asesu risg sy'n cael eu dyfeisio a'u cymeradwyo gan Adrannau'r Llywodraeth ar gyfer ein meysydd gwasanaeth penodol.
- 5.1.3 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn ystyried cynlluniau arolygu cyhoeddedig ar gyfer busnesau sy'n gweithio fel partneriaid o fewn y cynllun Awdurdod Sylfaenol wrth gynnal ein gweithgarwch sydd wedi'i raglennu yn y busnes.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 9 o 29
Dyddiad:		

5.2 Concordat ar 'Orfodi Da'

- 5.2.1 Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful wedi mabwysiadu'n ffurfiol Concordat y llywodraeth ganolog a lleol ar 'Orfodi Da' a bydd yn cadw at ei egwyddorion. Rhoddir ystyriaeth hefyd i unrhyw ganllawiau neu godau arfer ychwanegol ar orfodi sy'n berthnasol i'r gwasanaethau. Bydd yr egwyddorion canlynol hefyd yn cael eu cadw at:

5.3 Byddwn yn Agored

- 5.3.1 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn darparu gwybodaeth a chynghor mewn iaith glir ac mewn ieithoedd a fformatau eraill ar gais, ar y rheolau sy'n berthnasol, a byddant yn dosbarthu hyn mor eang â phosibl. Byddwn yn agored ynglŷn â sut yr aethom ati i wneud ein gwaith, gan gynnwys unrhyw daliadau a bennwyd. Byddwn yn trafod materion cyffredinol, methiannau cydymffurfio penodol neu anawsterau wrth gydymffurfio â'r gyfraith. Byddwn yn ymateb i ymholiadau ac yn ymweld ag unigolion pan fyddwn yn cael ein gofyn i wneud hynny. Mewn rhai amgylchiadau, byddwn yn cymryd camau i godi ymwybyddiaeth a chynyddu lefelau cydymffurfio drwy roi cyhoeddusrwydd i arferion busnes anghyfreithlon neu weithgarwch troseddol a, lle bo'n briodol, byddwn yn rhoi cyhoeddusrwydd i ganlyniadau achosion llys penodol a chamau gweithredu ffurfiol eraill.

5.4 Cymwynasgarwch

- 5.4.1 Mae'r Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn credu bod 'atal yn well na gwella' a bod ein rôl yn cynnwys cydweithio'n weithredol gyda busnesau ac unigolion i gynghori ar gydymffurfiaeth. Byddwn yn darparu gwasanaeth cwrtais ac effeithlon a bydd ein staff yn adnabod eu hunain wrth eu henwau. Byddwn yn darparu pwynt cyswllt a rhif ffôn er mwyn i bobl allu ymdrin ymhellach â ni a byddwn yn annog busnesau ac unigolion i ofyn am gynghor a gwybodaeth gennym. Bydd ceisiadau am drwyddedau, cofrestriadau, a chymeradwyo sefydliadau ac ati yn cael eu trin yn effeithlon ac yn brydlon. Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn sicrhau, lle y bo'n ymarferol, bod ein gweithgareddau gorfodi yn cael eu cydlynu'n effeithiol i leihau gorgyffwrdd diangen ac oedi amser.
- 5.4.2 Anogir swyddogion i hyrwyddo cydymffurfiaeth â'r gyfraith drwy godi ymwybyddiaeth o safonau perthnasol a gofynion cyfreithiol drwy gyfrwng datganiadau i'r wasg, dosbarthu taflenni a chyswllt wyneb yn wyneb.

5.5 Cymesuredd

- 5.5.1 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn lleihau costau cydymffurfio i fusnesau drwy sicrhau bod unrhyw gamau sydd eu hangen arnom neu sy'n cael eu cymryd gennym yn gymesur â'r risgiau. Cyn belled ag y bydd y gyfraith yn caniatáu, byddwn yn ystyried amgylchiadau'r achos ac agwedd y busnes neu'r bobl dan sylw wrth ystyried gweithredu.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 10 o 29
Dyddiad:		

5.6 Cysondeb

- 5.6.1 Byddwn yn cyflawni ein dyletswyddau mewn modd teg a chyson. Pan ddisgwylir i Swyddogion arfer barn mewn achosion unigol, bydd gennym drefniadau ar waith i sicrhau cysondeb, gan gynnwys trefniadau effeithiol ar gyfer cysylltu ag awdurdodau eraill a chyrff gorfodi. Bydd hyn yn cael ei gyflawni drwy hyfforddiant datblygu staff a, lle bo'n briodol, defnyddio gweithdrefnau ysgrifenedig a phrotocolau

5.7 Cynllun Dirprwyo

- 5.7.1 Mae Cyfansoddiad yr awdurdod yn cynnwys Cynllun Dirprwyo sy'n amlinellu sut mae'r Cyngor yn cyflawni ei swyddogaethau.

5.8 Rôl Gorfodi a Rennir

- 5.8.1 Mae yno sefyllfaoedd lle mae'r awdurdod lleol yn rhannu neu'n cael rôl gorfodaeth am ddim gydag asiantaethau eraill, e.e. yr Heddlu, Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch. Mewn sefyllfaoedd o'r fath, bydd swyddogion yn rhoi sylw dyledus i Ddeddf Diogelu Data 1998, Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol 2018 ac unrhyw Brotocolau Rhannu Gwybodaeth, Codau Ymarfer neu Femoranda o Ddealltwriaeth sy'n bodoli wrth geisio cydweithredu â'r asiantaethau hynny.
- 5.8.2 Ar adegau, bydd yn fwy priodol i asiantaethau eraill neu Awdurdodau Lleol eraill ddelio â thoriadau penodol o ddeddfwriaeth. Wrth gyflawni dyletswyddau a rennir, bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn dal i gydymffurfio â'r Polisi hwn, ond bydd yr asiantaethau eraill yn cadw'r hawl i gymryd unrhyw gamau y maent yn eu hystyried yn angenrheidiol.
- 5.8.3 Os yw troseddwr yn cyflawni trosedd mewn nifer o ardaloedd Awdurdod Lleol, gall fod yn fwy priodol i un Cyngor erlyn am yr holl droseddau, gan gynnwys rhai a ddigwyddodd y tu allan i'w ardal. Mewn amgylchiadau o'r fath, gall Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful lunio cytundebau cyfreithiol gyda chynghorau eraill i un awdurdod gymryd y rôl arweiniol, gan ddefnyddio'r darpariaethau o dan Adran 19 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, Adran 101 a 222 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 neu unrhyw bwerau galluogi eraill.
- 5.8.4 Lle mae gan y Cyngor fuddiant mewn safle, bydd yn cyflawni ei ddyletswyddau gorfodi yn union fel y mae'n ei wneud mewn mangreoedd eraill lle nad oes ganddo ddiddordeb. Mae'r Codau Ymarfer Cyfraith Bwyd a Bwydo Anifeiliaid yn mynnu bod yr awdurdodau Bwyd a Bwydo Anifeiliaid a'u swyddogion awdurdodedig yn ddiuedd ac yn rhydd o unrhyw wrthdaro buddiannau. Ar ben hynny, bydd yn sicrhau bod y sylw a dderbynnir yn unol â'r meini prawf sy'n berthnasol i ddeiliaid dyletswydd eraill.

- 5.8.5 Bydd swyddogion yn archwilio mangreoedd lle mai'r awdurdod lleol yw'r perchennog yn unol â'r cynllun sgorio risg sy'n pennu amlder yr arolygiad. Yn dilyn yr arolygiad, bydd adroddiad arolygu sy'n nodi torri rheolau statudol ac argymhellion yn cael ei gyflwyno i'r Rheolwr Gwasanaeth perthnasol, y Pennaeth Gwasanaeth a'r Cyfarwyddwr perthnasol.
- 5.8.6 Bydd y swyddog arolygu yn dilyn yr adroddiad i sicrhau bod unrhyw welliannau angenrheidiol yn cael eu gwneud yn yr un modd ag y byddai gydag unrhyw fusnes arall.
- 5.8.7 Os bydd methiant i fynd i'r afael â'r tramgwyddau a nodwyd o fewn cyfnod rhesymol o amser bydd y mater yn cael ei ddwysáu a'i ddwyn i sylw'r Prif Weithredwr.
- 5.8.8 Pan dderbynnir cwyn am weithgaredd yr awdurdod a all dorri deddfwriaeth a orfodir gan y Gwasanaethau o fewn Gwarchod y Cyhoedd, gall swyddogion gynnal ymchwiliad. Yn dilyn yr ymchwiliad, bydd adroddiad sy'n nodi torri ac argymhellion statudol yn cael ei gyflwyno i'r Rheolwr Gweithredol perthnasol, Pennaeth Gwasanaeth a Chyfarwyddwr perthnasol.
- 5.8.9 Os bydd methiant i fynd i'r afael â'r tramgwyddau a nodwyd o fewn cyfnod rhesymol o amser bydd y mater yn cael ei ddwysáu a'i ddwyn i sylw'r Prif Weithredwr.

5.9 Cydraddoldeb ac Amrywiaeth

- 5.9.1 Wrth ymdrin ag achosion a phenderfyniadau gorfodi, bydd y Cyngor yn cymryd pob cam rhesymol ac ymarferol i atal a dileu gwahaniaethu anghyfreithlon ac annog cysylltiadau da rhwng pob person a phob sefydliad, gan drin pawb sy'n ymwneud â'r sefyllfa â pharch cyfartal, wrth ohebu â'r unigolion a'r sefydliadau hynny ac yn ystod unrhyw achosion gorfodi.
- 5.9.2 Gwneir hyn ni waeth beth yw tarddiad ethnig, rhyw, oedran, statws priodasol, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd, ailbennu rhywedd, credoau crefyddol neu anghrediniaeth, iaith, cenedligrwydd, cyfrifoldeb am unrhyw ddibynyddion neu unrhyw reswm arall na ellir ei gyfiawnhau.
- 5.9.3 Wrth ddelio â phobl ifanc neu bobl sy'n agored i niwed, boed hynny oherwydd anawsterau dysgu, salwch meddwl neu mewn rhyw ffordd arall, rhoddir sylw dyledus i'w bregusrwydd ac unrhyw Godau Ymarfer cyfredol p'un a ydynt yn statudol ai peidio, i sicrhau bod y bobl hyn yn cael eu trin yn deg.
- 5.9.4 Mae cyngor, cefnogaeth a pholisïau ar gydraddoldeb ac amrywiaeth ar [gael ar wefan Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful](#).
- 5.9.5 Gellir rhoi cyhoeddusrwydd i unrhyw gamau gorfodi trwy ddatganiadau i'r wasg.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 12 o 29
Dyddiad:		

6.0 CYNGHORI AR Y RHEOLAU

6.1 Ymagwedd yr awdurdod lleol tuag at gyngor ac addysg ragweithiol

6.1.1 Gweler [Adran 2.2](#) uchod.

6.1.2 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn sicrhau bod 'asesiad risg yn rhagflaenu ac yn llywio pob agwedd ar ein dull gweithredu o ran gweithgarwch rheoleiddio, gan gynnwys rhaglenni cyngor a chymorth.'

6.1.3 Bydd y Gwasanaethau o fewn Gwarchod y Cyhoedd yn darparu gwybodaeth, cyngor ac arweiniad cyffredinol i'w gwneud yn haws i sefydliadau rheoledig ddeall a bodloni eu dyletswyddau rheoleiddio.

6.1.4 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd darparu dulliau priodol o sicrhau y gall endidau rheoledig yn rhesymol geisio cyngor gennym ni a'i gyrchu heb gychwyn camau gorfodi yn uniongyrchol. Wrth ymateb i ddull o'r fath, byddwn yn ceisio darparu'r cyngor a'r arweiniad angenrheidiol yn bennaf i helpu i sicrhau cydymffurfiaeth.

6.1.5 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn gweithio'n weithredol gyda busnesau, yn enwedig busnesau bach a chanolig, i gynghori a chynorthwyo gyda chydymffurfiaeth.

6.1.6 Bydd ein canllawiau ar reoleiddio:-

- Yn seiliedig ar ddealltwriaeth dda o ddefnyddwyr
- Wedi'u trefnu o amgylch ffordd y defnyddiwr o weithio
- Yn hawdd i'r defnyddwyr a fwriadwyd ei ddeall
- Wedi'u cynllunio i roi hyder i ddefnyddwyr o ran sut i gydymffurfio â'r gyfraith (h.y. dim defnydd o ymwadiadau cyfreithiol o atebolrwydd)
- Wedi'u cyhoeddi mewn da bryd
- Yn hawdd mynd atynt
- Yn cael eu hadolygu a'u gwella

6.1.7 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn ystyried cynlluniau arolygu cyhoeddedig ar gyfer busnesau sy'n bartneriaeth Awdurdod Sylfaenol wrth gynnal ein gweithgarwch wedi'i raglennu yn y busnes. Byddwn yn ystyried ffurfio perthynas Awdurdod Sylfaenol gyda busnesau perthnasol o fewn ardal yr awdurdod lleol.

6.1.8 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn ymateb i geisiadau am gyngor busnes o fewn terfynau amser penodol.

6.1.9 Pan ddarperir cyngor i fusnes Awdurdod Sylfaenol gall y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd godi ffi fel y nodir yn y cytundeb.

6.2 Cyngor fel ymateb i dorri rheolau

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 13 o 29
Dyddiad:		

- 6.2.1 Wrth gynnig cyngor ar gydymffurfiaeth, bydd y Gwasanaethau o fewn Gwarchod y Cyhoedd yn gwahaniaethu rhwng gofynion statudol a chyngor neu arweiniad sydd wedi'u hanelu at welliannau sy'n uwch na'r safonau gofynnol. Bydd cyngor yn cael ei gadarnhau'n ysgrifenedig, os gofynnir amdano.
- 6.2.2 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn cadw at y cyngor a ddarperir i'r rhai y mae'n eu rheoleiddio, a byddant yn parchu cyngor a ddarparwyd gan reoleiddwyr ac asiantaethau gorfodi eraill.
- 6.2.3 Gall y rhai sy'n cael eu rheoleiddio gan yr awdurdod lleol ofyn am gyngor ynghylch peidio â chydymffurfio heb ysgogi camau gorfodi yn uniongyrchol.

7.0 GWIRIO CYDYMFFURFIAETH

7.1 Ein dull o wirio ar sail risg ar gydymffurfio (gan gynnwys arolygiadau ac ymweliadau eraill, samplau, prynu profion ac ati)

- 7.1.1 Byddwn yn sicrhau bod asesiad risg yn rhagflaenu ac yn llywio pob agwedd ar ein dulliau gweithredu rheoleiddio gan gynnwys rhaglenni arolygu.
- 7.1.2 Bydd y Gwasanaethau o fewn Adfywio a Gwarchod y Cyhoedd defnyddio elfen fach yn unig o arolygiadau ar hap yn eu rhaglen i brofi eu methodolegau risg neu effeithiolrwydd ein hymyriadau.
- 7.1.3 Bydd y Gwasanaethau o fewn Gwarchod y Cyhoedd yn canolbwyntio eu hymdrech arolygu fwyaf ar sefydliadau wedi eu rheoleiddio lle mae asesiad risg yn dangos y byddai torri cydymffurfiaeth a thorri rheolau yn peri risg ddifrifol i ganlyniad rheoleiddiol ac mae tebygolrwydd uchel o beidio â chydymffurfio gan endidau rheoleiddiedig.
- 7.1.4 Bydd swyddogion sy'n cynnal ymweliadau neu arolygiadau yn rhoi adborth cadarnhaol i sefydliadau a reoleiddir i 'annog ac atgyfnerthu arferion da'. Lle bo hynny'n bosibl, byddwn hefyd yn rhannu gwybodaeth am arferion da gydag endidau rheoleiddiedig a chyda rheoleiddwyr eraill.
- 7.1.5 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn gwneud trefniadau ar gyfer cydweithredu lle cynhelir arolygiadau a gynlluniwyd o'r endid rheoledig gan ddau neu fwy o arolygwyr, er mwyn lleihau beichiau ar yr endid a reoleiddir, e.e. trwy arolygiad ar y cyd neu drwy rannu data.
- 7.1.6 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn ystyried cynlluniau arolygu cyhoeddiedig ar gyfer busnesau sydd mewn partneriaeth Awdurdod Sylfaenol wrth gynnal ei asesiad risg o'r busnes a'i weithgarwch wedi'i raglennu yn y busnes.
- 7.1.7 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn gweithredu cynllun sgorio ymyrraeth hylendid bwyd yr ASB (Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd Atodiad A) sy'n nodi'r meini prawf asesu risg y mae'n ofynnol i Awdurdodau

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 14 o 29
Dyddiad:		

Bwyd eu defnyddio i bennu amleddau ymyrraeth hylendid bwyd mewn sefydliadau bwyd.

7.1.8 Yn Awdurdod Bwyd byddwn yn amlinellu ein dull o ail-ymweld a'n defnydd o strategaethau gorfodi amgen a chamau gorfodi fel rhan o'n Cynllun Gwasanaeth Bwyd sydd wedi'i ddogfennu.

7.1.9 Bydd y Gwasanaethau o fewn Gwarchod y Cyhoedd yn gweithredu'r Cod Gorfodi Awdurdodau Lleol Cenedlaethol Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith. Mae'r Cod yn rhoi cyngor a chyfarwyddyd i Awdurdodau Lleol ynghylch defnyddio dull gweithredu sy'n seiliedig ar risg, wedi'i dargedu ac sy'n gymesur ar gyfer eu hymyriadau a'u gorfodi.

7.1.10 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn cadw at y Cynllun sgorio ymyrraeth bwyd anifeiliaid yr ASB (Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd Anifeiliaid Cymru) sy'n nodi'r meini prawf asesu risg y mae'n ofynnol i Awdurdodau Bwyd Anifeiliaid eu defnyddio i bennu amleddau ymyrraeth hylendid bwyd anifeiliaid mewn sefydliadau bwyd anifeiliaid.

7.1.11 Bydd y Gwasanaethau o fewn Gwarchod y Cyhoedd yn cael eu harwain gan wybodaeth yngylch Lles Bwydo.

7.1.12 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn cael eu harwain gan wybodaeth wrth dasgio adnoddau ar gyfer y Gwasanaeth Safonau Masnach.

7.1.13 Bydd ymweliadau eraill yn cael eu cynnal ar y sail ganlynol:-

- mewn ymateb i wybodaeth a dderbyniwyd a/neu gwynion gan ddefnyddwyr/busnesau
- Mae prynu profion yn cael ei wneud a'i ddatblygu i fynd i'r afael â phroffil busnes yr awdurdod; ymateb i gwynion cwsmeriaid a'n rhwydweithiau gwybodaeth; ymateb i bryderon cymunedol a/neu adrannau eraill y llywodraeth ac o ganlyniad i gydweithio ag awdurdodau lleol eraill. Byddwn yn ystyried gwell Cod Ymarfer y Swyddfa Gyflenwi Rheoleiddio ar Gynnyrch sy'n Gyfyngedig i Oedran.
- mewn ymateb i brosesu ceisiadau trwyddedu neu gwynion am safleoedd trwyddedig neu'r rhai y gallai fod angen trwyddedu.

7.2 Cwynion ynghylch diffyg cydymffurfio.

7.2.1 Mae'r holl gwynion a dderbynnir yn cael eu hasesu gan Swyddogion Awdurdodedig i benderfynu a oes angen unrhyw ymchwiliad a/neu ymyriad. Gellir defnyddio cynlluniau risg hefyd i benderfynu a oes angen ymchwilio i gwynion unigol.

7.2.2 Bydd ail-ymweliadau yn digwydd i sicrhau bod diffyg cydymffurfiaeth yr ymdrinwyd â hwy gan gyngor wedi cael eu cywiro ar sail difrifoldeb, neu fel arall, y diffyg cydymffurfio.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 15 o 29
Dyddiad:		

- 7.2.3 Rhaid i fusnesau sy'n methu â chydymffurfio â gofynion statudol sylweddol fod yn destun camau gorfodi priodol ac ailedrych ar arolygiad(au).

8.0 Ymateb i dorri'r rheolau

8.1 Y ffactorau sy'n dylanwadu ar ymateb yr awdurdod lleol i dor- rheolau:

- 8.1.1 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn sicrhau bod asesiad risg yn rhagflaenu ac yn llywio pob agwedd ar eu dulliau gweithredu o ran gweithgarwch rheoleiddio, gan gynnwys gorfodi a chosbau.
- 8.1.2 Lle bo'n briodol, bydd swyddogion yn trafodwch yr amgylchiadau gyda'r rhai sy'n cael eu hamau o dorri rheolau a chymryd y rhain i ystyriaeth wrth benderfynu ar y dull gorau.
- 8.1.3 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn sicrhau bod: rhesymau clir am unrhyw weithred gorfodi swyddogol yn cael eu rhoi i'r person neu'r sefydliad y gweithredir yn eu herbyn ar yr adeg y weithred. Dylid cadarnhau'r rhesymau hyn yn ysgrifenedig ar y cyfle cyntaf. Byddwn yn sicrhau bod y cwynion a'r camau gweithredu perthnasol hefyd yn cael eu hegluro yn ystod yr un cyfnod.
- 8.1.4 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn annog ein swyddogion i ddechrau deialog gynnar rhwng awdurdodau gorfodi ac awdurdodau sylfaenol mewn perthynas â diffyg cydymffurfio posibl gan fusnes sydd mewn partneriaeth gofrestredig. Bydd swyddogion yn trafod unrhyw ddiffyg cydymffurfio posibl gyda'r prif awdurdod wrth ystyried camau gorfodi penodedig a hefyd yn nodi'r amgylchiadau lle dylid trafod diffyg cydymffurfiaeth bosibl gyda'r prif awdurdod pan nad yw camau gorfodi penodedig yn cael eu hystyried.
- 8.1.5 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn cadw at y darpariaethau manwl ynghylch y broses hysbysu statudol sy'n gymwys pan gynigir camau gorfodi penodedig yn erbyn busnes sydd mewn partneriaeth awdurdod cynradd cofrestredig.
- 8.1.6 Mae'r Gwasanaethau o fewn Amddiffyn y Cyhoedd wedi ymrwymo i leihau costau cydymffurfio i fusnesau drwy sicrhau bod unrhyw gamau a gymerir yn gymesur â'r risgiau. Cyn belled a bod y gyfraith yn caniatáu, bydd swyddogion yn ystyried amgylchiadau'r achos ac agwedd y gweithredwr wrth ystyried gweithredu.
- 8.1.7 Bydd swyddogion yn trafod materion cyffredinol, methiannau cydymffurfio penodol neu broblemau gydag unrhyw un sy'n cael anawsterau.
- 8.1.8 Mewn perthynas â chyfathrebu â throseddwr honedig, Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn sicrhau:-

- Bydd cyngor gan swyddog yn cael ei roi yn glir ac yn syml a bydd yn cael ei gadarnhau yn ysgrifenedig, ar gais, gan egluro pam fod angen unrhyw waith adfer a thros ba amserlen a sicrhau bod gofynion cyfreithiol yn amlwg yn wahanol i gyngor arfer gorau
- Pan ystyrir bod angen gweithredu ar unwaith, rhoddir esboniad ar y pryd ac, os gofynnir, caiff ei gadarnhau'n ysgrifenedig,
- Lle bo hawliau apelio, bydd cyngor ar y mecanwaith apel yn cael ei nodi'n glir yn ysgrifenedig ar yr adeg y cymerir y camau.
- Bydd swyddogion awdurdodedig yn ystyried yr ystod lawn o gamau gorfodi, gan gynnwys addysg, cyngor, samplu, cadw, atafaelu, hysbysiadau gweini ac erlyn.
- Ac eithrio pan fo amgylchiadau'n nodi risg sylweddol, dylai swyddogion weithredu dull graddedig ac addysgol (hierarchaeth gorfodi) a dylod ond symud i gamau ffurfiol lle nad yw'r weithred anffurfiol yn cyflawni'r effaith a ddymunir.

9.0 CYNNAL YMCHWILIADAU

9.1.1 Bydd pob ymchwiliad yn cael ei gynnal o dan y ddeddfwriaeth ganlynol ac yn unol ag unrhyw ganllawiau neu godau ymarfer cysylltiedig, i'r graddau y maent yn ymwneud â Merthyr Tudful:

- Deddf [yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol 1984](#)
- Deddf [Gweithdrefn ac Ymchwiliadau Troseddol 1996](#)
- Deddf [Rheoleiddio Pwerau Ymchwilio 2000](#)
- Deddf [Cyfiawnder Troseddol a'r Heddlu 2001](#)
- Deddf [Hawliau Dynol 1998](#)
- Deddf Diogelu Rhyddid 2012.

9.1.2 Mae'r Deddfau hyn a'r canllawiau cysylltiedig yn rheoli sut y mae tystiolaeth yn cael ei chasglu a'i defnyddio ac yn rhoi amrywiaeth o amddiffyniadau i ddinasyddion a diffynyddion posibl.

9.1.3 Bydd ein swyddogion awdurdodedig hefyd yn cydymffurfio â gofynion y ddeddfwriaeth benodol y maent yn gweithredu oddi tano, ac ag unrhyw ganllawiau neu godau ymarfer cysylltiedig.

10.0 ESBONIAD O'R PROSES AU AR GYFER YMCHWILIO I ACHOSION HONEDIG O DORRI RHEOLAU

10.1.1 Lle bo hynny'n briodol, gall swyddogion awdurdodedig o fewn Gwarchod y Cyhoedd arfer y pwerau canlynol: Mae enghreifftiau'n cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i:-

- Pwerau mynediad - ar bob awr resymol archwilio unrhyw nwyddau a mynd i mewn i unrhyw fangre heblaw mangre a ddefnyddir fel annedd yn unig;

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 17 o 29
Dyddiad:		

- Pŵer i fynd i mewn i fangre gyda gwarant – fel arfer yn ymwneud ag anheddau preifat ond gall gynnwys mangreoedd busnes;
- Pan fo achos rhesymol dros amau bod achos o dorri rheolau yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fasnachwr gynhyrchu unrhyw ddogfennau sy'n ymwneud â'i fusnes a gall gymryd copïau o unrhyw ddogfen o'r fath, neu o unrhyw gofnod o fewn y ddogfen honno.
- Pan fo achos rhesymol dros gredu bod toriad wedi'i gyflawni, gallant atafaelu a chadw unrhyw nwyddau er mwyn darganfod, drwy brofi neu fel arall, a yw'r toriad wedi'i gyflawni
- Gall atafaelu a chadw nwyddau neu ddogfennau y mae ganddynt reswm i'w hystyried yn ofynnol fel tystiolaeth mewn achos
- Yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson sydd ag awdurdod wneud hynny, i dorri ar agor unrhyw gynhwysydd neu agor unrhyw beiriant gwerthu neu gallan nhw agor neu dorri unrhyw gynhwysydd o'r fath neu agor unrhyw beiriant gwerthu lle na chydymffurfiwyd â gofyniad a wnaed mewn perthynas â'r cynhwysydd neu'r peiriant gwerthu
- Gall swyddog sy'n mynd i mewn i unrhyw fangre fynd âg unrhyw bersonau eraill gyda nhw sydd i'w gweld yn anghenrheidiol ac unrhyw offer sy'n ymddangos yn angenrheidiol hefyd.
- Archwilio, profi, prynu profion a samplu a roddir i swyddogion gan wahanol ddeddfiadau y maent wedi'u hawdurdodi ar eu cyfer, gan gynnwys cyflwyno hysbysiadau cosb benodedig
- Cyflwyno Hysbysiadau, Hysbysiadau Gwella, Hysbysiadau Gwahardd Brys gan gynnwys cau mangre
- Ymdrin ag unrhyw erthygl neu sylwedd sy'n achos posibl o berygl o anaf personol difrifol o dan y ddeddfwriaeth ganlynol:-
 - a) Deddf Diogelwch Bwyd Adran 9 a
 - b) Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974 Adran 25
- Cyflwyno hysbysiadau statudol mewn perthynas â:
 - a) Carthffosydd wedi'u blocio o dan Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976, Adran 35(1);
 - b) Draeniau wedi'u hatal, carthffosydd preifat, tai bach, pibellau gwastraff neu bibellau pridd o dan Ddeddf Iechyd y Cyhoedd 1961, Adran 17(3).
- Hysbysiad o Fwriad i Ddileu Cerbydau sydd wedi eu Gadael o dan Ddeddf Gwaredu Sbwriel (Amwynder) 1978

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 18 o 29
Dyddiad:		

- Cyflwyno hysbysiadau atal o dan Ddeddf Diogelu'r Amgylchedd, Adran 80 ac Adran 80A, mewn perthynas â niwsans statudol sy'n deillio o:
 - a) sŵn sy'n cael ei allyrru, neu a ystyrir yn debygol o gael ei allyrru, o fangre er mwyn bod yn niweidiol i iechyd neu niwsans; neu
 - b) sŵn sy'n niweidiol i iechyd neu niwsans ac sy'n cael ei allyrru o neu a achosir gan, neu a ystyrir yn debygol o gael ei ollwng o gerbyd, peiriannau neu offer mewn stryd.
- caniatáu, sicrhau, diwygio, atal, dirymu neu wrthod rhoi trwyddedau/cofrestriadau
- Defnyddio pwerau o fewn Deddf Enillion Troseddau 2002 ar gyfer achosion atafaelu.

10.2 Manylion troseddau rhwystro

- 10.2.1 O dan ddeddfwriaeth benodol gall unrhyw berson fod yn euog o drosedd os ydynt yn rhwystro swyddogion yn fwriadol neu'n fwriadol yn methu â chydymffurfio â chais a wneir yn briodol gan swyddog sy'n gweithredu yn unol â'r ddeddfwriaeth honno neu heb achos rhesymol yn methu â rhoi cymorth neu wybodaeth sy'n ofynnol yn rhesymol i swyddogion ofyn amdanynt. Mae troseddau rhwystr yn debygol o arwain at erlyniad.

10.3 Prosesau a ddefnyddir wrth gipio eitemau yn ystod ymchwiliad

- 10.3.1 Bydd swyddog sy'n atafaelu unrhyw nwyddau neu ddogfennau wrth arfer ei bwerau yn

- (a) hysbysu'r person y cawsant eu hatafael oddi wrtho, ac,
- (b) lle mae nwyddau'n cael eu hatafael o beiriant gwerthu, yn hysbysu—

(i) y person sydd a'i henw/ ei enw a'i chyfeiriad / a'i gyfeiriad wedi ei nodi ar y peiriant er mwyn dynodi mai ynywythau yw perchennog yr eiddo; neu

(ii) os nad oes unrhyw enw neu gyfeiriad o'r fath wedi ei nodi ar y peiriant, bydd y swyddog yn rhoi gwybod i breswylwr yr adeillad lle saif y peiriant neu lle gosodwyd y peiriant, bod y nwyddau neu'r dogfennau wedi'u hatafael.

10.4 Y Posibilrwydd o arest

- 10.4.1 Lle bo'n angenrheidiol ar gyfer ymchwilio i droseddau yn effeithiol, gall swyddogion ofyn am gymorth yr Heddlu i arestio unigolion y maent yn delio â nhw.

10.5 Manylion gweithdrefnau cyfweliad

- 10.5.1 Bydd pobl dan amheuaeth yn cael cyfle i roi esboniadau i droseddau honedig y mae swyddogion yn ymchwilio iddynt drwy gyfweliad a gofnodir.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 19 o 29
Dyddiad:		

Bydd y cyfweiliad yn cael ei gynnal yn unol â Deddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol 1984.

10.6 Terfynau amser statudol ar gyfer ymchwiliadau

- 10.6.1 Mae deddfwriaeth benodol yn gosod terfynau amser ar gyfer cychwyn trafodion. Ni ellir cymryd unrhyw gamau ar ôl i derfyn amser ddod i ben. Yn gyffredinol, po fwyaf difrifol yw'r drosedd po hiraf yw'r terfyn amser. Gall terfynau amser amrywio o 3 mis i ddim terfyn amser ar gyfer y troseddau mwyaf difrifol. Bydd ymchwiliadau yn cael eu cynnal heb oedi gormodol.
- 10.6.2 Mae gan y rhan fwyaf o droseddau y mae Diogelu'r Cyhoedd yn eu delio â nhw derfyn amser o dair blynedd o ddyddiad cyflawni'r drosedd neu ddiwedd y cyfnod o flwyddyn sy'n dechrau ar ddyddiad darganfod y drosedd gan yr erlynydd, pa un bynnag sydd gynharaf.

10.7 Adolygiadau achos

- 10.7.1 Bydd swyddogion awdurdodedig yn cydymffurfio â gofynion y ddeddfwriaeth benodol y maent yn gweithredu oddi tano, ac ag unrhyw ganllawiau neu godau ymarfer cysylltiedig a byddant yn rhoi gwybod i droseddwr, achwynwr a thystion honedig am gynnydd ymchwiliadau. Bydd Uwch Reolwyr yn adolygu achosion o bryd i'w gilydd i fonitro cynnydd. Bydd swyddogion ymchwilio yn gwneud argymhelliad ar ganlyniadau addas i'r Rheolwr Gwasanaeth a fydd, mewn ymgynghoriad â'r Gwasanaethau Cyfreithiol, yn gwneud y penderfyniad terfynol.
- 10.7.2 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn dryloyw yn y ffordd yr ydym yn cymhwyso ac yn pennu cosbau ac yn osgoi cymhellion gwrthdro a allai ddylanwadu ar y dewis o ymateb i gosbi. Bydd y Gwasanaethau o fewn Gwarchod y Cyhoedd yn cyfiawnhau ein dewis o gamau gorfodi i unrhyw berson neu sefydliad sydd â diddordeb.
- 10.7.3 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn sicrhau bod penderfyniadau gorfodi yn cael eu gwneud yn unol â'n polisi gorfodi a bod ganddynt drefniadau ar waith i fonitro ac adolygu penderfyniadau sydd wedi gwro o'r drefn arferol. Byddwn yn monitro ac yn adolygu penderfyniadau gorfodi i sicrhau cysondeb o fewn yr awdurdod gorfodi.
- 10.7.4 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn sicrhau bod ein swyddogion yn dehongli ac yn gweithredu gofynion cyfreithiol a pholisïau gorfodi yn gyson ac yn deg.
- 10.7.5 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn ystyried unrhyw fodelau gorfodi priodol (e.e. Model Rheoli Gorfodaeth yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch [HSE yw'r talfyriad Saesneg]) i sicrhau eu bod yn cael eu cymhwyso'n gyson i benderfyniadau gorfodi. Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn sicrhau bod swyddogion yn dilyn canllawiau a chyfarwyddyd perthnasol cyn cymryd camau gorfodi. Er enghraifft canllawiau statudol ynghylch pwerau ymddygiad gwrthgymdeithasol.

- 10.7.6 Ni fydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn mabwysiadu polisiâu lle mae nifer yr hysbysiadau gwella a gyflwynir neu nifer y prosesau cyfreithiol eraill yn arwydd o berfformiad.
- 10.7.7 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn rhoi gwybod i droseddwr honedig a thystion perthnasol am ddatblygiadau'r ymchwiliadau.

11.0 PENDERFYNIADAU AR GAMAU GORFODI

11.1 Sut y gwneir penderfyniadau ar gamau gorfodi

- 11.1.1 Mae'r opsiynau sydd ar gael i'r awdurdod lleol i ddelio â diffyg cydymffurfio wedi'u cynnwys yn [Atodiad A](#).
- 11.1.2 Bydd Uwch Reolwyr yn adolygu achosion o bryd i'w gilydd i fonitro cynnydd. Bydd swyddogion ymchwilio yn gwneud argymhelliad ar ganlyniadau addas i'w Rheolwr Gwasanaeth a fydd, mewn ymgynghoriad â'r Gwasanaethau Cyfreithiol, yn gwneud y penderfyniad terfynol.
- 11.1.3 Mae Deddf Menter 2002 yn ei gwneud yn ofynnol i roi hysbysiad ymlaen llaw i'r Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnata am droseddau penodol sy'n gysylltiedig â Safonau Masnach.
- 11.1.4 Ymgynghorir ag Awdurdodau Sylfaenol mewn perthynas â chynlluniau arolygu, y cyngor a ddarperir ac ynghylch unrhyw gamau gorfodi ffurfiol sy'n cael eu hystyried.
- 11.1.5 Bydd ein tîm Gwasanaethau Cyfreithiol yn monitro ac yn adolygu penderfyniadau a wneir ynghylch gamau gorfodi.
- 11.1.6 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn rhoi esboniad amserol o unrhyw hawliau i gynrychiolaeth neu hawliau i apelio i'r rhai sy'n wynebu camau gorfodi.

12.0 ADOLYGIAD O'R POLISI HWN

- 12.1 Bydd y Gwasanaethau o fewn Diogelu'r Cyhoedd yn cadw golwg ar gynnwys y polisi hwn ac yn sicrhau bod ein swyddogion yn cadw at y polisi hwn yn barhaus. Bydd y polisi'n cael ei adolygu bob 5 mlynedd.

13.0 SYLWADAU A CHWYNION

- 13.1.1 Dylid cyfeirio unrhyw sylwadau neu gwynion am gymhwyso'r Polisi hwn i'r adran orfodi berthnasol. Os na fydd y mater yn cael ei gwblhau'n foddhaol, ymdrinnir ag ef yn unol â [Chynllun Cwynion Corfforaethol](#) Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.

Cyhoeddir y Polisi hwn ar y meysydd gwasanaeth ar [wefan](#) yr Awdurdod ac ar ffurf copi caled. Dylid anfon ceisiadau am gopïau mewn fformatau neu ieithoedd eraill neu sylwadau ar y polisi hwn at y canlynol: Gofal Cwsmeriaid, Cyngor

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 21 o 29
Dyddiad:		

ATODIAD A

Y Camau Gorfodi sydd ar gael i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful mewn perthynas â thorri rheolau Troseddol a Sifil.

Mae nifer o opsiynau gorfodi ar gael ac mae Swyddogion wedi'u hawdurdodi i orfodi deddfwriaeth ar ran yr awdurdod lleol naill ai gan y Cabinet neu'r Cyngor neu drwy'r cynllun dirprwyo o fewn y Cyfansoddiad. Bydd y weithred briodol yn cael ei benderfynu ar ôl ystyried amgylchiadau pob achos unigol yn ofalus.

Cyngor a Chefnogaeth Cydymffurfiaeth

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn defnyddio cyngor a chymorth cydymffurfio fel yr ymateb cyntaf yn achos llawer o achosion o dorri deddfwriaeth a nodir. Darperir cyngor, weithiau ar ffurf llythyr rhybuddio, i gynorthwyo unigolion a busnesau i gywiro toriadau mor gyflym ac effeithlon â phosibl, gan osgoi'r angen am gamau gorfodi pellach.

Bydd llythyr rhybudd yn nodi beth ddylid ei wneud i unioni'r toriad ac i'w atal rhag ail-ddigwydd. Os bydd toriad tebyg yn cael ei nodi yn y dyfodol, bydd y llythyr hwn yn ddarbwyllol wrth ystyried y camau gorfodi mwyaf priodol i'w cymryd ar yr achlysur hwnnw. Ni ellir dyfynnu llythyr o'r fath yn y llys fel euogfarn flaenorol ond gellir ei gyflwyno fel tystiolaeth.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cydnabod, lle mae busnes wedi ymrwmo i Bartneriaeth Awdurdod Sylfaenol, y gall y prif awdurdod ddarparu cyngor a chymorth cydymffurfio, a bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn ystyried cyngor o'r fath wrth ystyried y camau gorfodi mwyaf priodol i'w cymryd. Byddwn yn trafod unrhyw angen am gyngor a chymorth cydymffurfio gyda'r prif awdurdod.

Pan gymerir camau gorfodi mwy ffurfiol, megis rhybudd syml neu erlyniad, mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cydnabod ei bod yn debygol y bydd angen parhaus am gyngor a chymorth cydymffurfio, er mwyn atal achosion pellach o dorri rheolau.

YMGYMERIADAU GWIRFODDOL

Gall Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful dderbyn ymgymeriadau gwirfoddol y bydd torri rheolau yn cael eu cywiro a/neu eu hatal rhag digwydd eto. Bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cymryd unrhyw fethiant i anrhydeddu ymgymeriadau gwirfoddol o ddifrif ac mae'n debygol y bydd camau gorfodi yn deillio o hynny.

Ildio Bwyd yn Wirfoddol

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 22 o 29
Dyddiad:		

Gellir defnyddio gweithdrefnau gwirfoddol i dynnu bwyd nad yw'n addas i'w fwyta gan bobl o'r gadwyn fwyd; naill ai ar anogaeth perchennog y bwyd neu ar awgrym y swyddog awdurdodedig pan fydd perchennog y bwyd yn cytuno nad yw'r bwyd yn addas i'w fwyta gan bobl.

Gall yr awdurdod lleol, drwy gytundeb, godi tâl ar berchennog y bwyd am ddinistrio a gwaredu bwyd sydd wedi'i ildio'n wirfoddol. Fel arfer, bydd yr awdurdod lleol yn gwneud cais i'r Ynad Heddwch am gostau sy'n gysylltiedig â dinistrio a gwaredu bwyd a atafaelwyd.

Ildio Bwyd Anifeiliaid yn Wirfoddol

Gellir defnyddio gweithdrefnau gwirfoddol ar gyfer gwaredu bwyd anifeiliaid nad yw'n addas i'w fwyta gan anifeiliaid y bwriedir mynd i mewn i'r gadwyn fwyd, naill ai ar anogaeth perchennog y bwyd anifeiliaid neu ar awgrym y swyddog awdurdodedig pan fydd perchennog y bwyd yn cytuno nad yw'r bwyd anifeiliaid yn addas i'w fwyta gan anifeiliaid.

Os nad yw'r awdurdod bwyd anifeiliaid yn sicrhau, fel rhan o'r ildio gwirfoddol, gytundeb gan y perchennog i dalu'r costau rhesymol o ddinistr neu waredu, yna efallai y bydd yn rhaid iddo ysgwyddo'r costau ei hun.

Hysbysiadau Statudol (Cyfreithiol)

O ran nifer o achosion o dorri rheolau mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful bwerau i gyhoeddi hysbysiadau statudol. Mae'r rhain yn cynnwys: Hysbysiadau Diddymu; 'Hysbysiadau stopio', 'hysbysiadau gwahardd', hysbysiadau gwahardd gohiriedig; 'Hysbysiadau Gwahardd Brys', a 'Hysbysiadau Gwella'. Mae hysbysiadau o'r fath yn gyfreithiol rwymol. Gall methu â chydymffurfio â hysbysiad statudol fod yn drosedd a gall arwain at erlyniad a/neu, lle bo'n briodol, cyflawni gwaith yn ddiofyn. Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr.

Bydd hysbysiad statudol yn nodi'n glir y camau y mae'n rhaid eu cymryd a'r amserlen y mae'n rhaid eu cymryd oddi mewn. Mae'n debygol o fynnu bod unrhyw doriad yn cael ei gywiro a/neu ei atal rhag digwydd eto. Gall hefyd wahardd gweithgareddau penodol nes bod y toriad rheol wedi'i gywiro a/neu fod mesurau diogelu wedi'u rhoi ar waith i atal achosion o dorri rheolau yn y dyfodol. Pan fydd hysbysiad statudol yn cael ei gyhoeddi, rhoddir esboniad o'r broses apelio i'r derbynnydd.

Gellir gosod rhai hysbysiadau a ddyroddir mewn perthynas â mangreoedd i'r safle a/neu eu cofrestru fel taliadau tir lleol.

Cau Busnesau Bwyd yn Wirfoddol

Gellir defnyddio gweithdrefnau gwirfoddol i gael gwared ar gyflwr risg iechyd yn lle cyflwyno Hysbysiad Gwahardd Brys Hylendid. Gallai'r dull hwn fod ar gais y gweithredwr busnes bwyd neu'r swyddog awdurdodedig.

Cosbau ariannol – Hysbysiadau Cosb Benodedig, Hysbysiadau Cosb Benodedig am Anhrefn a Hysbysiadau Tâl Cosb

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 23 o 29
Dyddiad:		

Mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful bwerau i gyflwyno hysbysiadau cosb benodedig neu hysbysiadau cosb benodedig am anhrefn mewn perthynas â rhai toriadau. Nid yw hysbysiad cosb benodedig yn ddirwy droseddol, ac nid yw'n ymddangos ar gofnod troseddol yr unigolyn. Bydd hysbysiadau o'r fath ond yn cael eu cyhoeddi pan fo tystiolaeth ddigonol i gefnogi erlyniad. Os na thelir cosb benodedig, gall Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ddechrau achos troseddol neu gymryd camau gorfodi eraill mewn perthynas â'r toriad rheol.

Os telir cosb benodedig mewn perthynas â thoriad, ni fydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cymryd unrhyw gamau gorfodi pellach mewn perthynas â'r toriad hwnnw. Nid yw talu cosb benodedig yn darparu imiwnedd rhag cael ei erlyn mewn perthynas â thorri rheolau tebyg neu rheolaidd.

Gall Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful roi hysbysiadau cosb benodedig dim ond pan fo ganddo bwerau penodol i wneud hynny. Os oes hysbysiadau cosb benodedig ar gael, byddant yn cael eu rhoi fel y gwêl Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful orau. Gellir defnyddio hysbysiadau cosb benodedig i fynd i'r afael ag achosion o faw cŵn, tipio anghyfreithlon, ysmegu mewn/ar safle, methu ag arddangos sticer sgôr hylendid bwyd dilys. Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr. Mewn rhai amgylchiadau, yn enwedig lle mae torri rheolau yn ddifrifol neu'n rheolaidd, efallai y bydd erlyn yn fwy priodol na chyflwyno hysbysiad cosb benodedig.

Mae Hysbysiadau Tâl Cosb (PCNs yw'r talfyriad Saesneg) yn cael eu rhagnodi gan ddeddfwriaeth benodol yn ddull gorfodi lle mae'r troseddwr yn talu swm o arian i'r gorfodwr i gydnabod y toriad rheol. Bydd methu â thalu'r Hysbysiad Tâl Cosb yn arwain at y troseddwr yn cael ei ddilyn yn y Llys Sirol am beidio â thalu'r ddyled. Nid yw Hysbysiad Tâl Cosb yn creu cofnod troseddol ac efallai y byddwn yn dewis cyhoeddi Hysbysiadau Tâl Cosb heb gyhoeddi rhybudd yn gyntaf.

Bydd yr ardaloedd gwasanaeth yn dilyn canllawiau perthnasol ar roi hysbysiadau i bobl ifanc, gyda'r camau gweithredu a gymerir yn cael eu dylanwadu gan oedran y troseddwr ac amgylchiadau'r drosedd.

Nod Hysbysiad Gwarchod y Gymuned (CPN yw'r talfyriad Saesneg) - Nod Hysbysiad Gwarchod y Gymuned yw atal ymddygiad afresymol sy'n cael effaith negyddol ar ansawdd bywyd y gymuned leol. Gall unrhyw un sy'n 16 oed neu'n hŷn gael hysbysiad, boed yn unigolyn neu'n fusnes, a bydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r ymddygiad ddod i ben ac, os oes angen, nodi camau rhesymol i'w cymryd i sicrhau nad yw'n cael ei ailadrodd yn y dyfodol. Rhaid anfon llythyr cyn cyhoeddi Hysbysiad Gwarchod y Gymuned yn amlinellu'r mater ac yn rhoi gwybod bod Hysbysiad Gwarchod y Gymuned yn cael ei ystyried.

Mae swyddogion heddlu, awdurdodau lleol a Swyddogion Cefnogi Cymunedol yr Heddlu yn gallu rhoi Hysbysiad Gwarchod y Gymuned ond cyn gwneud hynny mae'n rhaid iddyn nhw ystyried dau beth; a yw'r ymddygiad yn cael effaith niweidiol ar ansawdd bywyd y gymuned a hefyd, a yw ymddygiad yn cael ei ystyried yn afresymol. Mae'n rhaid rhoi rhybudd ysgrifenedig ymlaen llaw i'r

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 24 o 29
Dyddiad:		

unigolyn gan nodi, os na fydd yr ymddygiad yn dod i ben, y bydd yr hysbysiad yn cael ei roi.

Gellir apelio'r hysbysiad yn y Llys Ynadon o fewn 21 diwrnod. Mae methu â chydymffurfio yn drosedd a gall arwain at ddirwy neu hysbysiad cosb benodedig.

Hysbysiadau Gweithredu Adfer a Hysbysiadau Cadw

Gellir cyflwyno Hysbysiadau Gweithredu Adferol os yw unrhyw un o ofynion y Rheoliadau Hylendid Bwyd yn cael eu torri neu eu rhwystro. Gall yr hysbysiad:

- gwahardd defnyddio unrhyw offer neu unrhyw ran o'r sefydliad;
- gosod amodau ar unrhyw broses neu wahardd unrhyw broses;
- Caniatáu i gyfradd y gwaith gael ei leihau neu, ei atal yn llwyr.

Bydd y swyddog hefyd yn ystyried a ddylai bwyd yn y sefydliad gael ei gadw at ddibenion ei archwilio drwy Hysbysiad Cadw.

Mae Hysbysiadau Cadw yn cael eu defnyddio ar gyfer yr hawl i gadw unrhyw fwyd, gan gynnwys cymryd samplau at ddibenion archwiliad.

Camau Gwaharddol, Gorchmynion Gorfodi ac ati

Mewn rhai amgylchiadau, gall Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ofyn am gyfarwyddyd gan y llys (ar ffurf gorchymyn neu waharddeb) bod toriad rheol yn cael ei gywiro a/neu ei atal rhag digwydd eto. Gall y llys hefyd gyfarwyddo bod gweithgareddau penodol yn cael eu hatal hyd nes y bydd y toriad rheol wedi'i gywiro a/neu fod mesurau diogelu wedi'u rhoi ar waith i atal achosion o dorri rheolau yn y dyfodol.

Mae Gwaharddebau Ymddygiad Gwrthgymdeithasol (ASBI yw'r talfyriad Saesneg) yn waharddebau sifil ac nid ydynt yn rhoi cofnod troseddol i'r unigolyn. Gall Gwaharddebau Ymddygiad fynd i'r afael ag ystod amrywiol o broblemau ymddygiad gwrthgymdeithasol.

Yn dilyn euogfarn trosedd, gall y Cyngor wneud cais am roi Gorchymyn Ymddygiad Troseddol (CBO yw'r talfyriad Saesneg). Bydd y gorchymyn naill ai'n gwahardd gweithredoedd penodol neu'n ei gwneud yn ofynnol i'r troseddwr gymryd rhan mewn gweithredoedd penodol e.e. mynychu cwrs i newid ymddygiad. Cyn gosod gorchymyn, rhaid i'r llys fod yn fodlon bod y troseddwr wedi ymgymryd ag ymddygiad o'r fath gan achosi aflonyddwch/gofid ac y bydd gwneud y gorchymyn yn annog y troseddwr i atal yr ymddygiad hwnnw. Mae methu â chydymffurfio yn drosedd ac felly gall arwain at garchar a/neu ddirwy.

Mewn amgylchiadau lle mae deddfwriaeth Hylendid Bwyd yn cael ei thorri, gall y Cyngor wneud cais i'r llys yn gofyn bod Gweithredydd Busnes Bwyd (FBO yw'r talfyriad Saesneg) yn cael ei wahardd rhag fod yn Weithredydd Busnes Bwyd.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 25 o 29
Dyddiad:		

Mae methu â chydymffurfio â gorchymyn llys yn golygu dirmyg llys, trosedd ddifrifol yr ymdrinnir â hi gan yr Heddlu ac a allai arwain at ddirwy neu garchar.

Mae'n ofynnol i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful geisio gorchymynion gorfodi ar ôl rhoi rhai hysbysiadau gorfodi, gan roi cyfle i'r llys gadarnhau'r cyfyngiadau a osodir gan yr hysbysiad. Fel arall, bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ond yn ceisio gorchymyn llys os oes ganddo bryderon difrifol ynghylch cydymffurfio ag ymgymeriadau gwirfoddol neu hysbysiad.

Gweithdrefn Gwerthu Gorfodol

Mae Gwerthu Gorfodol yn bŵer a gynhwysir yn Neddf Cyfraith Eiddo 1925 sy'n caniatáu i Awdurdodau Lleol weithredu fel mortgagorau mewn meddiant a gwerthu eiddo gwag i adfer yr arian sy'n ddyledus iddynt pan fo'r swm sy'n ddyledus yn fwy na £500. Disgwylir y bydd yr awdurdod wedi gweithredu'n anffurfiol ac yn ffurfiol er mwyn datrys bodolaeth yr eiddo gwag a'i broblemau cysylltiedig a dim ond fel dewis olaf y bydd yn cael ei ddefnyddio i annog perchnogion i beidio â chynnal eu heiddo.

Gorchymyn Gwahardd Hylendid a wnaed yn erbyn person

Mae'r gorchymyn hwn yn gwahardd gweithredwr busnes bwyd rhag rheoli unrhyw fusnes bwyd neu fath penodol o fusnes. Pan fo'r gweithredwr busnes bwyd wedi ei gael yn euog o drosedd, gall y swyddog awdurdodedig deimlo ei bod yn briodol gofyn i'r Llys ystyried gwneud gorchymyn mewn perthynas â'r gweithredwr hwnnw.

Gorchymyn Gwahardd Hylendid

Yn ystod archwiliad o safle cyn gwrandawriad llys am drosedd(au) o dan y rheoliadau hylendid bwyd, gall y swyddog awdurdodedig ddarganfod bod y mater(ion) sy'n arwain at yr erlyniad naill ai heb fod wedi eu dileu, neu wedi'u dileu, ond ei fod wedi digwydd eto. Os caiff gweithredwr y busnes bwyd ei gollfarnu, efallai y gofynnir i'r llys ystyried gwneud Gorchymyn Gwahardd Hylendid ar y safle, y broses neu'r offer, ac felly yn sicrhau bod y risg o anaf i iechyd yn cael ei ddileu.

Atafaelu, Cadw a Fforffedu

Mae deddfwriaeth benodol yn galluogi swyddogion i atafaelu nwyddau, offer neu ddogfennau, lle y gallai fod eu hangen fel tystiolaeth ar gyfer achosion llys posibl yn y dyfodol neu i atal troseddau pellach rhag cael eu cyflawni. Pan fydd eitemau'n cael eu hatafaelu, rhoddir derbynneb briodol i'r sawl y cymerir yr eitemau ohono. Mewn rhai amgylchiadau, bydd cais yn cael ei wneud i Lysoedd yr Ynadon am fforffedu'r nwyddau. Gellir defnyddio fforffedu ar y cyd ag atafaelu a/neu erlyn, lle mae angen gwaredu'r nwyddau neu'r offer i'w hatal

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 26 o 29
Dyddiad:		

rhag cael eu defnyddio i achosi problem bellach neu i'w hatal rhag ail-dreiddio i'r farchnad.

Delio â Chasgliad, Llawer neu Lwythi

Mae'r penderfyniad i gipio neu gadw casgliad, llawer, neu lwyth yn gofyn am ystyriaeth ofalus cyn cyflwyno hysbysiad. Bydd y swyddog awdurdodedig yn defnyddio barn broffesiynol a chyingor arbenigol, os oes angen, i benderfynu a ddylid cadw neu afael yn y cyfan neu ran o'r casgliad ,neu'r llwyth.

Enillion Trosedd

Yn ôl Deddf Enillion Troseddau 2002, gall swyddogion ofyn am Orchmynion Ymafael yn erbyn pobl sydd wedi'u cael yn euog o droseddau lle maent wedi gwneud arian o'u troseddau. Y pwrpas yw adfer y budd ariannol y mae'r troseddwr wedi'i gael o'i droseddau a gweithredu fel rhwystr ychwanegol i eraill. Dim ond wedi i euogfarn droseddol gael ei dyfarnu y gall swyddogion ofyn am Orchymyn Ymafael.

Gall swyddogion hefyd ofyn am gais o dan y Ddeddf Elw Troseddau am orchymyn atal sy'n cael ei ddarparu er mwyn rhewi asedau'r diffynnydd fel y gellir eu defnyddio i fodloni gorchymyn atafaelu. Gellir gwneud ceisiadau unwaith y bydd ymchwiliad troseddol wedi cychwyn, cyn dwyn achos neu ar unrhyw adeg wedi hynny.

Gwrthod/Atal / Dirymu/Adolygiad o Drwyddedau

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cyhoeddi nifer o drwyddedau. Mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful rôl i'w chwarae hefyd o ran sicrhau bod safonau priodol yn cael eu bodloni mewn perthynas â thrwyddedau a roddir gan asiantaethau eraill. Mae'r rhan fwyaf o drwyddedau'n cynnwys amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol i ddeiliad y drwydded gymryd camau i sicrhau, er enghraifft, bod busnes yn cael ei gynnal yn iawn. Gall torri'r amodau hyn arwain at adolygiad o'r drwydded a allai arwain at ddirymu neu ei diwygio.

Wrth ystyried ceisiadau am drwydded yn y dyfodol, gall Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ystyried achosion blaenorol o dorri rheolau a chatau gorfodi.

Hysbysiadau Tâl Cosb

Mae swyddogion yn patrolio ac yn gorfodi cyfyngiadau traffig sydd wedi'u marcio a/neu eu harwyddo megis llinellau melyn sengl/dwbl, cilfachau i'r anabl, mannau llwytho, ac ati. Cefnogir cyfyngiadau o'r fath gan Orchmynion Rheoleiddio Traffig (TRO yw'r talfydiad Saesneg) a rhoddir Hysbysiadau Tâl Cosb ar gyfer tramgwyddau parcio sifil cysylltiedig. Fel aelodau o Grŵp Parcio De Cymru mae proses apelio ar gael pan fydd hysbysiad o dâl wedi'i gyhoeddi a bydd swyddogion yn cydymffurfio â pholisi cydymffurfio a gorfodi Grŵp Parcio De Cymru.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 27 o 29
Dyddiad:		

Hysbysiad o Gau Safle/ Hysbysiadau Gwarchod y Gymuned

Ystyriaeth o'r mesurau addas i leddfu achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol pan fo safle neu unigolion yn achosi braw, niwsans neu drallod yn barhaus.

Gall hwn gynnwys hysbysiadau o gau'r safle ar gyfer safleoedd problematig neu hysbysiadau yn erbyn unigolion fyddai'n gwahardd parhad ymddygiadau penodol.

Cosbau Ariannol Sefydlog

Mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful bwerau o dan ddeddfwriaeth benodol i osod Cosbau Ariannol Sefydlog, sydd wedi'u capio ar lefel gymharol isel ac na fwriedir iddynt gael eu defnyddio ar gyfer achosion mwy difrifol o ddiffyg cydymffurfio. Nid dirwyon troseddol yw cosbau ariannol sefydlog ac nid ydynt yn ymddangos ar gofnod troseddol unigolyn. Ni ellir defnyddio cosbau ariannol sefydlog ar y cyd ag unrhyw gosb arall. Byddwn yn dilyn Canllawiau Cenedlaethol a Chanllawiau Llywodraeth Cymru wrth roi Cosbau Ariannol Sefydlog.

Gofynion Dewisol

Mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful bwerau o dan ddeddfwriaeth benodol i osod Cosbau Ariannol Amrywiol a Gofynion Dewisol Anariannol. Gellir gosod cosbau ariannol amrywiol hyd at uchafswm a nodir yn y ddeddfwriaeth berthnasol. Mae Gofynion Dewisol Anariannol yn ofynion i gymryd camau i sicrhau nad yw toriad yn parhau neu'n ailadrodd. Pan fydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn dewis gosod Gofynion Dewisol Anariannol, bydd yn nodi'n glir beth ddylai'r camau hynny fod a'r cyfnod amser y mae'n rhaid eu cwblhau ynddo. Mae methu â chydymffurfio â'r gofynion yn debygol o arwain at gosb ariannol.

Gall Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ddefnyddio Cosbau Ariannol Amrywiol a Gofynion Dewisol Anariannol ar y cyd. Byddwn yn dilyn Canllawiau Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru pon yn rhoi Cosbau Ariannol Amrywiol a bydd y cosbau yn cael eu rhoi ar raddfa uwch y gosb.

Rhybudd Syml

Mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful y pŵer i roi rhybuddion syml yn lle erlyniad am rai troseddau llai difrifol, lle mae person yn cyfaddef trosedd ac yn cydsynio i'r rhybudd syml. Pan fydd rhybudd syml yn cael ei gynnig a'i wrthod, mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn debygol o ystyried erlyniad.

Bydd rhybudd syml yn ymddangos ar gofnod troseddol y troseddwr. Mae'n debygol o ddylanwadu ar y modd y mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ac eraill yn delio ag unrhyw achosion tebyg o dorri rheolau yn y dyfodol, a gellir ei nodi yn y llys os caiff y troseddwr ei erlyn am drosedd debyg wedi hynny. Os rhoddir rhybudd syml i unigolyn (yn hytrach na chorfforaeth) gallai

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 28 o 29
Dyddiad:		

gael canlyniadau os yw'r unigolyn hwnnw'n chwilio am fathau penodol o gyflogaeth. Bydd rhybuddion syml yn cael eu defnyddio yn unol â Chanllawiau'r Weinyddiaeth Gyfiawnder *'Rhybuddion Syml i Droseddwyr sy'n Oedolion'* (Ebrill 2015) a chanllawiau perthnasol eraill.

Erlyniad

Gall Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful erlyn mewn perthynas â thorri rheolau difrifol neu rheolaidd, neu lle mae camau gorfodi eraill, megis ymgymeriadau gwirfoddol neu hysbysiadau statudol wedi methu â sicrhau cydymffurfiaeth. Wrth benderfynu a ddylid erlyn, mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn ystyried darpariaethau'r [Cod ar gyfer Erlynwyr y Goron](#) fel y'i cyhoeddwyd gan y Cyfarwyddwr Erlyniadau Cyhoeddus a chanllawiau o fewn Codau Ymarfer perthnasol yn ogystal â'r Polisi hwn.

Bydd erlyniad ond yn cael ei ystyried pan fo Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn fodlon bod ganddo ddigon o dystiolaeth i ddarparu siawns realistig o euogfarn yn erbyn y diffynnydd.

Bydd erlyniad llwyddiannus yn arwain at gofnod troseddol. Gall y llys osod dirwy ac mewn perthynas â thor cyfraith arbennig o ddifrifol, dedfryd o garchar. Gall erlyniad hefyd arwain, mewn rhai amgylchiadau, at anghymhwyso unigolion rhag gweithredu fel cyfarwyddwyr cwmni.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	Fersiwn: 4	Tudalen 29 o 29
Dyddiad:		